

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodnicząca: sędzia Maria Antecka

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2022 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa S. S.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Środzie Wlkp.

z dnia 10 lutego 2021 r.

sygn. akt I C 635/17

oddala apelację.

Maria Antecka

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 28 marca 2022 r.

W sprawie z powództwa S. S. przeciwko (...) S.A.

w W. o zapłatę (po rozszerzeniu żądania pozwu) 20795 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 24 lutego 2016 r. do dnia zapłaty – z tytułu bezumownego korzystania

z nieruchomości z okres 10 lat wstecz od wniesienia pozwu, Sąd Rejonowy w Środzie Wielkopolskiej wyrokiem z 10 lutego 2021 r.:

- w punkcie 1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda 20795 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot:

-16982 zł od 24 lutego 2016 r. do dnia zapłaty,

-3813 zł od 18 marca 2020 r. do dnia zapłaty,

- w punkcie 2. w pozostałym zakresie powództwo oddalił,

- w punkcie 3. kosztami procesu obciążył w całości pozwanego, zasadzając od pozwanego na rzecz powoda 2756,75 zł w tym 900 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz nakazując ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa- Sąd Rejonowy w Środzie Wielkopolskiej 1728,98 zł z tytułu nieuiszczonych wydatków

- w punkcie 4. wyrokowi co do kwoty 2350 zł nadal rygor natychmiastowej wykonalności.

Podstawą rozstrzygnięcia było ustalenie, że na nieruchomościach powoda (działka (...) - KW (...), działka (...) – KW (...)) posadowione są urządzenia telekomunikacyjne stanowiące własność pozwanego. Powód nie zawierał z pozwanym umowy dotyczącej posadowienia przedmiotowych urządzeń na jego nieruchomościach . Na podstawie opinii biegłego Sąd Rejonowy ustalił, że zwaloryzowane wynagrodzenie za korzystanie z przez pozwanego tych nieruchomości w okresie 2 listopada 2007 r. do 2 listopada 2017 r. wynosi 20795 zł, a wynagrodzenie nominalne 18674 zł. W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy powołał się na przepis art.230 k.c.

w zw. z art.224§2 k.c. i 225 k.c. oraz 140 k.c. w zw. z art.352§1 i §2 k.c. Sąd Rejonowy wskazał, że pozwany korzysta z nieruchomości powoda w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu, przy czym jest posiadaczem służebności w złej wierze. Sąd Rejonowy podkreślił, że pozwana nie kwestionowała roszczenia powoda co do zasady, tylko co do wysokości. Sąd Rejonowy uznał, że postępowanie dowodowe wykazało wysokość wynagrodzenia zwaloryzowanego należnego powodowi, przy czym powód po wydaniu przez biegłego opinii rozszerzył żądanie pozwu. Jako podstawa orzeczenia o odsetkach ustawowych za opóźnienie został wskazany przepis art.481§1 i § 2 k.c. Oddalenie żądania zawarte w punkcie 2. wyroku dotyczy oddalenia powództwa co do odsetek ustawowych za opóźnienie za okres wcześniejszy aniżeli zasądzono odsetki w punkcie 1. wyroku. Jako podstawa orzeczenia o kosztach procesu i obciążenia nimi w całości pozwanego został wskazany przepis art.100 k.p.c., albowiem powód uległ swemu żądaniu w niewielkiej części.

Z wyrokiem tym nie zgodził się pozwany, zaskarżając go w części dotyczącej:

- punktu 1. ponad 2350 zł oraz odsetek.

- punktu 3.

Apelujący zarzucił wyrokowi:

- obrazę przepisów prawa procesowego w postaci naruszenia art.232 k.p.c. poprzez uznanie, że udowodniono, że sporna wysokość wynagrodzenia wynosi 20795 zł , kiedy to jedyny dowód na tę okoliczność stanowiła kwestionowana - ze względu na przyjętą metodę obliczeń, opinia biegłego - szczególnie wobec nieuzupełnienia opinii w kwestionowanym zakresie – co było efektem przyjęcia dla wyliczenia ów wysokości, wbrew okolicznościom niniejszej sprawy, metody czynszowej w miejsce zakresowej (tj. uwzględniającej obiektywną wartość nieruchomości i stopień ingerencji infrastruktury telekomunikacyjnej),

- obrazę przepisów prawa procesowego w postaci naruszenia art.233§1 k.p.c. poprzez zastosowanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów w postaci braku poddania ocenie rzetelności i spójności dowodu z opinii biegłego i przyjęciu jej bez zastrzeżeń, kiedy sama opinia wraz z jej uzupełnieniem stanowiącym w zasadzie odmowę przedstawienia obliczeń inną metodą wskazują, iż jest ona wewnętrznie sprzeczna oraz nierzetelna, co skutkowało bezrefleksyjnym oparciem rozstrzygnięcia na wadliwej opinii i przyjęciu metody czynszowej w miejsce zakresowej dla określenia wysokości wynagrodzenia,

- obrazę przepisów prawa procesowego w postaci naruszenia art.232 k.p.c. poprzez uznanie, że powód nie mógł korzystać z nieruchomości, kiedy to powód posadowił na nieruchomości budynku i w pozostałym zakresie korzystał z nieruchomości (strona 3. uzasadnienia), przy jednoczesnym ustaleniu, że pozwana korzysta z nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu, co z istoty nie ogranicza korzystania przez powoda (strona 6. uzasadnienia) - skutkiem czego było błędne przyjęcie dla wyliczeń wysokości wynagrodzenia metody czynszowej zamiast metody zakresowej,

- obrazę przepisów prawa procesowego w postaci naruszenia art.233§1 k.p.c. poprzez zastosowanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów w postaci zaprzeczenia doświadczeniu życiowemu oraz braku logiki w ocenie dowodu z przesłuchania strony powodowej co skutkowało uznaniem, że istniejąca struktura telekomunikacyjna koliduje

z planami powoda (strona 3. uzasadnienia) - kiedy to nie przedstawiono innych dowodów zarówno na same plany powoda (np. projekt), czy fakt kolidowania z planowanymi inwestycjami (np. wniosek o dowód z opinii biegłego w tym zakresie),

- obrazę przepisów prawa procesowego w postaci naruszenia art.227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku dowodowego pozwanej w zakresie zobowiązania biegłego do dokonania wyliczeń metoda zakresową oraz dopuszczenia dowodu z opinii innego biegłego w przypadku niewykonania rzeczzonego zobowiązania przez biegłego,

które to uchybienia miały znaczący wpływ na rozstrzygnięcie.

Apelujący wniósł o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, jako że sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, błędnie ustalając wysokość wynagrodzenia. Ponadto wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Ewentualnie wniósł na podstawie art. 380 k.p.c. o rozpatrzenie postanowienia sądu pierwszej instancji o oddaleniu wniosku dowodowego w zakresie dopuszczenia opinii innego biegłego, o uchylenie rzeczzonego postanowienia i dopuszczenie przez sąd drugiej instancji dowodu z opinii innego biegłego sądowego na okoliczność oszacowania wartości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z części nieruchomości, ze szczególnym uwzględnieniem metody zakresowej oraz czynszowej – w oparciu o akta sprawy oraz o zmianę rzeczzonego wyroku i oddalenie powództwa ponad 2350 zł oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej okazała się bezzasadna.

Sąd Okręgowy rozpoznając sprawę w granicach apelacji podkreśla, iż Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i na tej podstawie poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne. Do ustalonego stanu faktycznego zastosowano właściwe przepisy prawa materialnego, które zostały prawidłowo zinterpretowane. W tym stanie rzeczy, Sąd II instancji, na podstawie art. 382 k.p.c., przyjmuje za własne ustalenia faktyczne i poglądy prawne Sądu Rejonowego.

Brak było podstaw do uwzględnienia obu zarzutów naruszenia art. 233§1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego uznania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Przepis ten wyraża zasadę swobodnej oceny dowodów. Przyjęta w ustawie swobodna ocena dowodów nie oznacza jednak dowolności w ocenie dowodów. W orzecznictwie podkreślono, że ramy swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków i wiąże ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (por. wyrok SN z 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98, Lex nr 41437). W orzecznictwie wskazuje się, że dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie można poprzestać na stwierdzeniu, że dokonane ustalenia faktyczne są wadliwe, odnosząc się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest wskazanie przyczyn, które dyskwalifikują postępowanie sądu w zakresie ustaleń. Skarżący powinien zwłaszcza wskazać, jakie kryteria oceny zostały naruszone przez sąd przy analizie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im taką moc przyznając (por. postanowienie SN z dnia 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, Lex nr 527553; wyrok SN z dnia 6 lipca 2005 r., III CK 3/05, Lex nr 180925).

Należy podkreślić, że Sąd Rejonowy dokonał swobodnej, a nie dowolnej oceny całego zebranego materiału dowodowego, uzasadniając należycie tę ocenę. Ustalony przez Sąd I instancji stan faktyczny nie zawierał błędów natury logicznej, w związku z czym nie było podstaw do jego kwestionowania.

Apelujący zarzucił, że niewłaściwa ocena materiału dowodowego polegała na przyjęciu przez Sąd I instancji bez zastrzeżeń opinii biegłego i bezrefleksyjnym oparciu rozstrzygnięcia na wadliwej opinii i przyjęciu metody czynszowej w miejsca zakresowej dla określenia wysokości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie. W ocenie pozwanej biegły winien zastosować metodę zakresową w miejsce czynszowej.

Należy podkreślić, że dowód z opinii biegłego podlegał ocenie według zasad określonych w art. 233 § 1 k.p.c., jak każdy inny dowód. Jednocześnie opinia biegłego sporządzona przez osobę posiadającą wiadomości specjalne podlegała ocenie według szczególnych kryteriów. Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie poglądem, kryteria tej oceny stanowią: zgodność z materiałem procesowym przyjętych założeń faktycznych, podstawy metodologiczne, transparentność, kompletność, spójność wyводу

i wreszcie zgodność wniosków opinii z zasadami logiki, wiedzy powszechnej i doświadczenia życiowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98). Pamiętać przy tym należy, że przedmiotem opinii biegłego nie jest przedstawienie faktów, lecz ich ocena na podstawie wiedzy fachowej (wiadomości specjalnych). Nie ulega ona zatem weryfikacji jak dowód na stwierdzenie faktów, na podstawie kryterium prawdy i fałszu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 września 2018 r. I ACa 133/18 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2019 r. II CSK 527/18). Za niezasadny należy więc uznać również zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. polegający na uznaniu przez Sąd I instancji, że udowodniono, iż sporna wysokość wynagrodzenia wynosi 20795 zł, kiedy jedyny dowód na tę okoliczność stanowiła opinia biegłego, jako że dokonanie takiego wyliczenia możliwe jest wyłącznie przez osobę posiadającą wiadomości specjalne, stąd też oparcie się przez Sąd I instancji na tym dowodzie, zważywszy na przedmiot niniejszego procesu, należy uznać za w pełni prawidłowe.

Opinia główna i uzupełniająca biegłego sądowego B. W. zostały sporządzone w sposób rzetelny i profesjonalny. Biegły w sposób precyzyjny wyjaśnił podstawy sporządzenia opinii. Wnioskowanie było logiczne i poparte rzeczą argumentacją. Opinie nie zawierały sprzeczności, ani niejasności, a konkluzje były konkretne i przekonujące.

Drugi zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. dotyczył zastosowania przez Sąd I instancji dowolnej oceny dowodu w postaci przesłuchania strony powodowej, co skutkowało uznaniem, że istniejąca infrastruktura telekomunikacyjna koliduje z planami powoda. Apelujący nie wskazał przyczyn, które miałyby dyskwalifikować postępowanie sądu w zakresie ustaleń dokonanych na podstawie tego dowodu. Nie może być uznane na wskazanie takich przyczyn powoływanie się w apelacji, że nie przedstawiono innych dowodów zarówno na same plany powoda (np. projekt), czy fakt kolidowania z planowanymi inwestycjami (np. wniosek

o dowód z opinii biegłego w tym zakresie) podczas kiedy pozwany faktów wynikających z zeznań powoda przed sądem pierwszej instancji nie kwestionował.

Za niezasadny należy uznać również zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. poprzez uznanie, że powód nie mógł korzystać z nieruchomości, przy jednoczesnym przyjęciu, że pozwana korzysta z nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu, co z istoty nie ogranicza korzystania przez powoda, już tylko z tej przyczyny, że wbrew temu zarzutowi apelacji, Sąd I instancji nie uznał, że powód nie mógł korzystać z nieruchomości. Sąd Rejonowy przyjął natomiast, że posadowienie na nieruchomości urządzeń telekomunikacyjnych nie pozbawiło właściciela przedmiotowej nieruchomości prawa własności, a jedynie prawo to zostało ograniczone do części nieruchomości i to w stopniu znacznym. Takie stwierdzenie nie pozostaje w sprzeczności z ustaleniem, że na działce (...) powód wybudował budynek gospodarczy (działka ta ma powierzchnię 1,67.11 ha, stanowi ona łąkę oraz prowadzone są na niej uprawy roślinne, a długość przebiegającej przez nią napowietrznej linii telekomunikacyjnej liczona w osi wynosi 88,5 m –k.2 i 3 uzasadnienia).

Nie doszło też do naruszenia przepisów proceduralnych 227 k.p.c. w związku

z oddaleniem przez Sąd I instancji wniosku dowodowego pozwanej w zakresie zobowiązania biegłego do dokonania wyliczeń metodą zakresową oraz o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego w przypadku niewykonania rzeczowego obowiązku przez biegłego. W świetle art. 286 k.p.c., sąd może zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych

"w razie potrzeby". Potrzeba taka nie może być jednak wynikiem wyłącznie niezadowolenia strony z niekorzystnych dla niej wniosków dotychczasowej opinii, lecz musi być następstwem umotywowanej i uzasadnionej jej krytyki. Zgłaszając wniosek o przeprowadzenie dowodu

z kolejnej opinii biegłego strona winna więc wykazać błędy, sprzeczności lub inne wady dyskwalifikujące opinię uprzednio złożoną (tak również Sąd Najwyższy np. w wyroku z 10 marca 2011 r., II UK 306/10, LEX nr 885008 czy z 10 stycznia 2002 r., II CKN 639/99, LEX nr 53135). Tak rozumiana "potrzeba" uzyskania dodatkowej opinii nie wystąpiła w niniejszej sprawie, jak słusznie uznał Sąd I instancji. Opinia biegłego B. W. jest czytelna, w sposób przejrzysty przedstawia przebieg jego pracy, zastosowaną metodologię i wyprowadzone z nich konkluzje.

Słusznie przyjął Sąd I instancji, że biegły w opinii uzupełniającej w sposób uzasadniony i wyczerpujący ustosunkował się do zarzutów pozwanej wobec jego opinii i słusznie uzasadnił zastosowanie metodologii porównawczej. Metoda zastosowana przez biegłego jest standardową metodą przyjętą przez biegłych sądowych w analogicznych postępowaniach, w której wyceniane jest wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Zarzut zastosowania stawki przewyższającej wartość nieruchomości był o tyle niezrozumiały, że wartość nieruchomości - dwóch działek przez które przebiega sieć telekomunikacyjna nie jest niższa niż wartość wynagrodzenia wyceniona przez biegłego tj. 20750zł. Biegły wskazał kolejno, że Powszechne Krajowe Zasady Wyceny, noty interpretacyjne oraz tymczasowe noty interpretacyjne nie stanowią podstaw prawnych wykonania operatu szacunkowego. Biegły uzasadnił przyjęte przez niego transakcje do porównania, zwracając uwagę że w procesie wyceny aspekt uciążliwości urzędzeń technicznych został uwzględniony w postaci współczynnika korekcyjnego ceny średniej. Sąd Okręgowy podkreśla przy tym, że metoda dokonania wyceny należą do kompetencji biegłego i to on dokonuje wyboru właściwego podejścia oraz techniki szacowania nieruchomości, uwzględniając w szczególności cel wyceny, rodzaj i położenie nieruchomości, przeznaczenie w planie miejscowym, stan nieruchomości oraz dostępne dane o cenach, dochodach i cechach nieruchomości podobnych.

Z tych wszystkich przyczyn, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

Maria Antecka